

Duurzame energieprojecten & de Omgevingswet

Wouter Verweij

06-02-2024

Energie van Utrecht

Bosch & van Rijn
experts in renewable energy

Programma

1. Introductie
2. Wat is er nieuw aan de Omgevingswet?
3. Wat doet de provincie?
4. Wat doen gemeenten?
5. Windenergie en de Omgevingswet
6. Zon en de Omgevingswet
7. Overzicht instrumenten
8. Participatie
9. Milieueffectrapportage
10. Wind: van beleid naar uitvoering
11. Zon: van beleid naar uitvoering
12. Vragen

Theorie van de Omgevingswet

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

HET NIEUWE OMGEVINGSSTELSEL

De 4 verbeteringen

Minder en overzichtelijke regels, meer ruimte voor initiatieven en lokaal maatwerk en vertrouwen als uitgangspunt. Dat is waar de Omgevingswet voor staat. Het doel van een initiatief in de fysieke leefomgeving moet centraal staan in plaats van de vraag: 'mag het wel?'.

1 Inzichtelijk omgevingsrecht

Van een wirwar aan regels naar een inzichtelijk en voorspelbaar stelsel dat eenvoudig is in gebruik.

2 Leefomgeving centraal

Van een sectorale naar een samenhangende benadering van de leefomgeving in beleid, besluitvorming en regelgeving.

3 Ruimte voor maatwerk

Meer ruimte voor decentrale overheden voor gebiedsgericht maatwerk en het maken van eigen afwegingen.

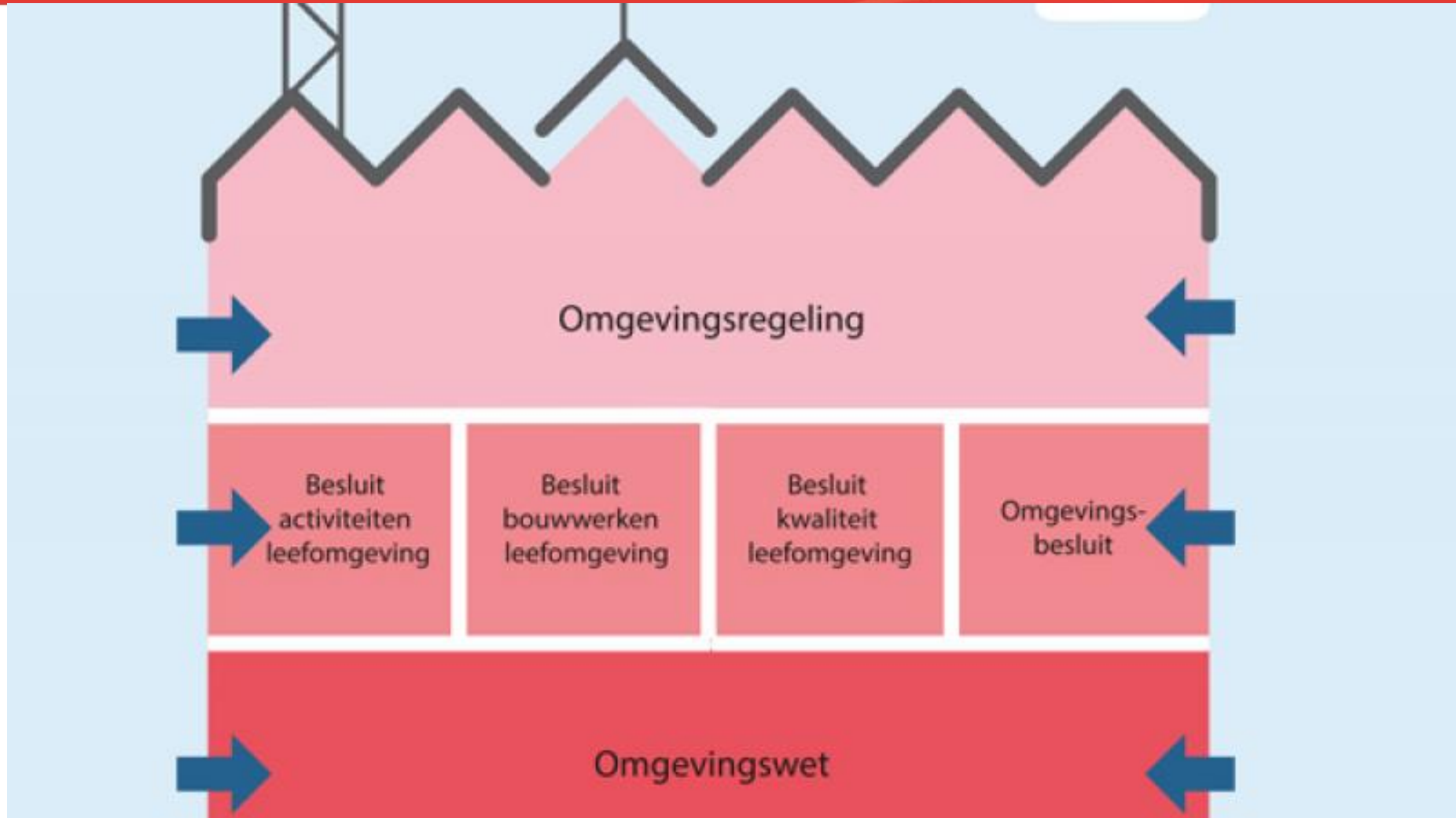
4 Sneller en beter

Snellere en betere besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving.

Instrumenten

- Algemene rijksregels
- Omgevingsvisie
- Decentrale regels
 - Omgevingsverordening
 - Omgevingsplan
- Projectbesluit
- (vrijwillig) Programma
- Omgevingsvergunning

Omgevingswet - basis

Wat is er nieuw/opvallend aan de Omgevingswet?

- Alle regels over de fysieke leefomgeving in 1 wet (en 4 AMvB's en 1 Regeling)!
- Gemeente is aan zet bij ruimtelijke ontwikkelingen, provincie bewaakt provinciaal ruimtelijk belang

Gemeente is het centrale bestuursorgaan. Provincie of Rijk oefent een taak of bevoegdheid alleen uit als dat nodig is:

- Met het oog op een provinciaal/nationaal belang dat niet op doelmatige en doeltreffende wijze door het gemeentebestuur kan worden behartigd
- Op grond van een internationale verplichting

- Participatie is wettelijk verankerd
- Megalomane opzet van digitale vindplaats plannen /besluiten

Nieuwe begrippen

- Bestemmingsplan-> Omgevingsplan
- Goede ruimtelijke ordening -> evenwichtige toedeling van functies aan locaties
- Onderscheid in bouwen in *ruimtelijke zin* en bouwen in *technische zin* (fase 1 en 2 bouwaanvraag)
- In bedrijven hebben van een windturbine of zonnepark -> milieubelastende activiteit
- Omgevingsvergunning voor activiteiten: Omgevingsplanactiviteit, Flora en fauna activiteit, Natura 2000 activiteiten, wateractiviteit, beperkingengebiedactiviteit etc.

Bevoegd gezag windenergie

Bevoegd gezag Elektriciteitswet

Opwek door wind

- < 5 MW: college van B&W
- 5-100 MW: college van GS
- > 100 MW: minister van EZK

5 wordt 15 MW na inwerkingtreding
Energiewet

Bevoegd gezag zonne-energie

Bevoegd gezag Elektriciteitswet

Opwek door zon

- <50 MW: College van B&W
- 50 – 100 MW: College van GS
- > 100 MW: Minister van EZK

Wat doet de provincie?

- Provincie maakt ruimtelijk beleid → PS stellen omgevingsvisie vast
- PS stelt Omgevingsverordening vast: omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en regels voor monitoring
- Instructieregels voor de gemeentelijke omgevingsvisie en het omgevingsplan (conform Bkl)
 - Veiligheid rond windturbines
 - Geluid van windturbines en windparken
 - Slagschaduw van windturbines
 - Defensieradar: geen belemmeringen voor radarbeeld
 - Hoogtebeperkingen luchtvaartNB Zon-PV en energieopslagvoorziening (EOS): geen instructieregel in Bkl
- GS stellen projectbesluit op voor specifieke ruimtelijke ontwikkelingen

Projectbesluit

- Projectbesluit kan alleen worden genomen door Rijk, provincie of waterschap
- Definitie van project:
 - Het bouwen van bouwwerken of de totstandkoming van installaties of werken;
 - Andere activiteiten die onderdelen van de fysieke leefomgeving wijzigen, inclusief activiteiten mijnbouw
- Grote windprojecten en grote zonprojecten: projectbesluit van de Minister
- Middelgrote windprojecten en middelgrote zonprojecten: projectbesluit van GS
- Klein windprojecten en kleine zonprojecten: college van b en w (Geen projectbesluit!!)

Projectprocedure

- Bij projectbesluit verplichte toepassing projectprocedure -> meer eisen aan projectprocedure dan aan standaard ruimtelijke procedure
- Projectbesluit is ruimtelijk plan en vergunning in één
- GS kan afzien van projectbesluit en bevoegdheid overdragen aan gemeente
- Initiatiefnemer kan bij Minister of GS een aanvraag indienen voor het nemen van een projectbesluit
- Projectprocedure kent enkele fasen:
 - Kennisgeving voornemen, kennisgeving participatie
 - Fase verkenning
 - Fase Voorkeursbeslissing (optioneel bij windenergie)
 - Fase Ontwerp projectbesluit
 - Fase Definitief projectbesluit

NB: Bij projectprocedure geen VVGB meer nodig van PS, alleen éénmalig advies (daarvoor in de plaats zijn werkafspraken gekomen)

Instrumenten omgevingswet provincie; overzicht

Kerninstrument		Provincie		
Omgevingsvisie		Provinciale omgevingsvisie		
Programma		Actieplannen, waterprogramma, beheerplan en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's		
Decentrale regels		Omgevingsverordening		
Algemene rijksregels		Niet van toepassing		
Omgevingsvergunning		Omgevingsvergunning		
Projectbesluit		Projectbesluit		

Wat doet de gemeente?

- Gemeente stelt één gemeentelijke omgevingsvisie vast -> college bereidt voor, gemeenteraad stelt vast
 - Voldoet uiterlijk einde 2026
- Gemeente stelt één Omgevingsplan op → college bereidt voor, gemeenteraad stelt vast
 - Voldoet uiterlijk einde 2031
- Gemeente kan ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk maken met:
 1. Herziening van het Omgevingsplan (gemeenteraad)
Eventueel: vrijwillig doorlopen projectprocedure met herziening omgevingsplan als resultaat
 2. BOPA (college van B en W + 'advies dat in acht moet worden genomen' van gemeenteraad)
- Gemeente kan voor specifieke doelen een (vrijwillig) programma opstellen. Voorbeeld: RES

Omgevingsvisie

- Voor gehele grondgebied gemeente geldt één omgevingsvisie (+ mogelijkheid regionale visies)
- Al het lokale beleid en ambities ten aanzien van de fysieke leefomgeving, visie is vormvrij
- Gemeenteraad is bevoegd gezag
- Uitgebreide voorbereidingsprocedure -> wel zienswijzen maar geen bezwaar of beroep, omgevingsvisie bindt alleen de gemeente
- Omgevingsvisie niet dezelfde status als verordening maar evengoed belangrijk om belangen in de gaten te houden: contact met ambtenaren, indienen zienswijze op ontwerpplan en lobbyen bij raadsleden

Omgevingsvergunning voor buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA)

- Activiteit die in strijd is met de regels uit het Omgevingsplan: bv zonnepark van 20 ha, een opslagvoorziening of een WKO
- Evenwichtige toedeling van functies moet worden gemotiveerd
- Aanvrager kiest: ofwel meerdere activiteiten in één aanvraag ofwel deelaanvragen
- De BOPA wijzigt niet het Omgevingsplan, BOPA moet binnen 5 jaar worden verwerkt in het Omgevingsplan (verplichting geldt vanaf 2032)

Hoe gaat dat met BOPA die is verleend voor bepaalde tijd? Waarschijnlijk: voorlopige functie

- Niet langer 2x VVGB van gemeenteraad nodig, alleen 'zwaarwegend advies'

Omgevingsplan

- Voor gehele grondgebied gemeente geldt één omgevingsplan
- Doorwerking vanuit Bkl en provinciale verordening, Omgevingsplan moet daaraan voldoen
- Gemeenteraad is bevoegd gezag (bij BOPA is dat het college van b en w)
- Uitgebreide voorbereidingsprocedure
- Omgevingsplan kan tevens regels voor kostenverhaal bevatten

Omgevingsvergunning

- Alle vergunningplichtige activiteiten staan in de 4 AMvB's
- Provincie en gemeenten kunnen zelf ook omgevingsvergunningplicht koppelen aan activiteiten. Dat moet zijn beschreven in:
 - Omgevingsverordening
 - Waterschapsverordening
 - Omgevingsplan
- Hoofregel: een omgevingsvergunning moet binnen 8/12 weken worden verleend (eenmalig te verlengen met 6 weken). Uitzonderingen (10.24 Ob en 16.65 Ow):
 - Natura 2000 activiteit
 - Vrijwillig of verplicht ProjectMER uitgevoerd
 - Op verzoek of met instemming van de aanvrager
 - Als het gaat om besluit met aanzienlijke gevolgen voor de fysieke leefomgeving en waartegen verschillende belanghebbenden bedenkingen zullen hebben

Instrumenten per bevoegd gezag

Kerninstrument	Gemeente			
Omgevingsvisie	Gemeentelijke omgevingsvisie			
Programma	Actieplannen en overige programma's (vrijwillige en verplichte programma's)			
Decentrale regels	Omgevingsplan			
Algemene rijksregels	Niet van toepassing			
Omgevingsvergunning	Omgevingsvergunning			
Projectbesluit	Niet van toepassing (werkwijze wel)			

Overdracht bevoegdheid

- Minister kan haar rol overdragen aan ofwel provincie ofwel gemeente
- Provincie kan haar rol overdragen aan de gemeente (met instemming van beide partijen)
- Gemeente heeft de ruimte om zelf te kiezen voor een procedure:
 - Wijziging omgevingsplan
 - Gewone procedure of
 - projectprocedure
 - BOPA

Milieueffectrapportage (1)

- Sterke vereenvoudiging m.e.r.-procedure

Vergunningen/besluiten

- M.e.r.-beoordelingsplicht vanaf 3 windturbines t/m 20 windturbines
- Project-m.e.r.-plicht vanaf 20 windturbines
- M.e.r.-beoordeling of projectMER is gekoppeld aan de omgevingsvergunning (initiatiefnemer)
- Zonneparken? In geen enkel geval m.e.r.-beoordelingsplichtig of project-m.e.r.-plichtig

Plannen

- Plan-m.e.r.-plicht voor plannen die kader scheppen voor windprojecten vanaf 3 windturbines
- Geen aangewezen plannen, alle plannen en programma's zijn in principe plan-m.e.r.-plichtig

Milieueffectrapportage (2)

Plan-m.e.r.-plichtige plannen (art 16.34 lid 2 Ow)	Project-m.e.r.-plichtige en m.e.r.- beoordelingsplichtige besluiten (art 11.6 Ob)
Omgevingsvisie	Omgevingsvergunning milieubelastende activiteit (of BOPA)
Programma	Omgevingsvergunning OPA
Omgevingsplan	Projectbesluit
Voorkeursbeslissing (Projectbesluit)	Omgevingsplan (regels)

Participatie

Voor het eerst is procesparticipatie wettelijk vastgelegd

Bevoegd gezag

- Kennisgeving participatie
 - Participatieplan
- Motiveringsplicht participatie bij alle plannen
 - Hoe zijn partijen betrokken en hoe is de input verwerkt?
 - Participatieverslag

Initiatiefnemer

- Wettelijke verplichting om bij omgevingsvergunningaanvraag aan te geven of participatie heeft plaatsgevonden
 - > Altijd een voordeel om vrijwillig participatie uit te voeren
- Gemeente kan gevallen aanwijzen waarin participatie voor een omgevingsvergunning verplicht is.
- Maar: gemeente mag niet voorschrijven hoe participatie moet worden vormgegeven

Windenergie: van beleid naar uitvoering

Provincie

- Provincie wijst uitsluitingsgebieden en/of voorkeursgebieden aan in Omgevingsvisie en Omgevingsverordening
- Provincie maakt afspraken met gemeente over uitvoering RES afspraken
- Provincie treedt op als bevoegd gezag (vanaf 5 MW) wanneer zij dat wil (geen verplichting!); provincie kan haar rol overdragen aan gemeenten
- Provincie blijft bevoegd gezag voor Flora- en fauna activiteit en Natura 2000-activiteit

Gemeente

- Locatieonderzoek -> resultaat vastleggen in omgevingsvisie, programma of raadsbesluit
- Eventueel gemeentelijk planMER
- Voorbereiden besluitvorming: Uitnodigingskader (Rijnenburg) of start ruimtelijke procedure

Zon-op-land: van beleid naar uitvoering

Provincie

- Provincie stelt regels in Omgevingsvisie en Omgevingsverordening (eventueel aanpassing n.a.v. bestuurlijke afspraken (voorkeursvolgorde zon)
- Gemeenten eerste aanspreekpunt. Twee opties:
 1. Klassiek ruimtelijk beleid (wie het eerst komt die het eerst maalt)
 2. Maatschappelijke tender (competitie, strijd om schaarse rechten)
- Provincie treedt op als bevoegd gezag vanaf 50 MW (en kan haar rol overdragen aan de gemeente)

Gemeente

- Locatieonderzoek -> resultaat vastleggen in omgevingsvisie, programma of raadsbesluit
- geen planMER-plicht voor zon-op-land
- Maatschappelijke tender of ruimtelijke procedure per project

Initiatiefnemer

- Projectvoorstel/principeverzoek, gesprek wethouder/ambtelijk
- Opstelling inschrijving voor tender (let op: grondpositie/samenwerking)

Vragen?

wouter@boschenvanrijn.nl

